

El castell de la Trinitat és un signe d'identitat fonamental en l'horitzó de Roses.

SIAG

paperets

El castell de les postes de sol

El castell de la Trinitat, com el diamant d'un anell, corona el cim d'un turó del massís de Puig Rom, damunt la punta que tanca la badia de Roses. Construït al segle XVI per tal de defensar l'entrada al port, diuen si va ser visitat per l'emperador Carles. El cas és que l'any 1547, en el seu discurs a les Corts de Montsó, el futur rei Felip va parlar d'aquest castell de planta estrellada com d'un punt clau per a la defensa i la seguretat de tota la costa catalana.

Abandonat i ruïnós, el castell de la Trinitat ha estat un signe d'identitat fonamental en l'horitzó de Roses, cada cop més minvat per la perillosa proximitat dels xalets que han alterat brutalment la fesomia de la muntanya. Quan una empresa urbanitzadora va adquirir, fa més de vint anys, el Puig Rom, es va quedar també tots els drets sobre els terrenys del castell expropiats per l'exèrcit, i ara té preferència en la seva compra al ministeri de Defensa. Però l'Ajuntament vol que passi a formar part del patrimoni municipal, i negocia amb els urbanitzadors una fórmula de traspàs. També es demana l'ajut de la Generalitat per tal d'evitar una major degradació de la carena. El Grup de Defensa de les platges de Roses vol que es redacti un pla especial de protecció de la zona, que bona falta li fa.

El castell ha de ser salvat pel seu valor històric i pel seu caràcter simbòlic, però també perquè és el mirador ideal d'un patrimoni col·lectiu tan eteri com inalienable: el de les postes de sol que Josep Pla va qualificar de les més grandioses i inoblidables del país. S'ha de pujar, cap al tard, fins al castell i assegurar-se de cara a ponent. En un moment donat, sembla com si s'obris el teló d'un espectacle màgic que Pla va descriure amb aquesta voluptuosa minuciositat: "Quan la llum entra en l'agonia, el cel, la terra, el mar, el sol es fonen en una successió de colors d'una imprecisió i d'una sucositat que semblen palpar-se. La mar es desfà en batecs lleugers i fugitius i en escorrialles trèmules. El cel, primer ocre, després porpra, després carmí, s'encén en una fumerola sanguinolenta i dramàtica. Les remotes muntanyes, cobertes primer d'un vel molt tènue, prenen després tots els tons blavosos i morats. De la planura feraç i ampla semblen pujar al cel lentament els fums de la terra i les evaporacions de les aigües. Sobre aquests vels càndids, a vegades tocats d'un verd transparent i subtil, el cel sembla guaitar amb una avidesa i una ansietat d'abraçada. Es produeix com un deliri de silenci: el mar s'acarmina; l'aire perleja; les muntanyes tenen un verd negrós; la terra, un blau grisenc... Quan brillen les primeres estrelles, el sol s'enfonsa arrossegant una naturalesa en espasmes".

Heus aquí un espectacle que no pot ser privatitzat. I el castell de la Trinitat, en terreny de tothom, ha de ser la millor llotja per contemplar-lo.

NARCÍS-JORDI ARAGÓ

• Hi ha senadors que s'avorreixen els dies de sessió, i entretenen els ocis al bar de la Cambra Alta. Francesc Ferrer aprofita les estades al Senat per visitar la seva biblioteca. Allà hi ha trobat materials inèdits i apassionants per a la petita història de casa; tants, que li han permès d'escriure tot un llibre: *L'economia de les comarques gironines al set-cents. A través de documents que fins ara no havien meregut l'interès de ningú, Ferrer explica la protoindustrialització gironina, el paper dels empresaris empordanesos en el comerç amb Amèrica i una sèrie de fets que li permeten de situar en la cruïlla històrica del segle XVIII la gènesi de l'esplendor industrial de Girona. El llibre serà editat aviat per la Cambra de Comerç.*

• Les primeres referències de l'esperanto a Girona són de l'any 1906. Però el 1912 és l'any de la formació d'un grup, Girona Espero, fruit de la unió de dos grups anteriors. Ara, al cap de setanta-cinc anys, el mateix grup continua essent el portaveu de l'esperanto a la ciutat. Els esperantistes gironins han celebrat l'aniversari amb l'edició d'un opuscle que conté la història d'aquesta llengua internacional a les comarques gironines: els anys de la vitalitat il·lusionada, l'etapa fosca del franquisme i la lenta recuperació, que ha cristallitzat darrerament en cursos, acses públics, presència a les Fires, al carrer i als mitjans de comunicació. Tres quarts de segle d'una activitat exemplar, esforçada i incombustible. No en va esperanto vol dir "el que té esperança".

• En restaurar, fa uns mesos, la torre romànica de la plaça major de Llançà, es va trobar en el seu interior un cep, instrument de tortura que permetia subjectar la víctima per les mans o pels peus. En aquesta posició, hom podia ser colpejat, assotat, lapidat, mutilat, cremat o, en el millor dels casos, sotmès a l'escarni de la plaça pública. Aquest cep de Llançà, tan llunyà en el temps i tan proper en l'espai, ens recorda una llarga i terrible història que encara avui continua, sota diverses formes, arreu del món. Sort que a pocs metres de la troballa s'hi alça, com un testimoni històric igualment irrefutable, l'Arbre de la Llibertat.